

[Poul Møller.]

og vi er fra vor side rede til alvorligt at overveje enhver mulighed for at øge den effektive støtte på dette område inden for de rammer, der er naturlige for et folk af vor størrelse og med vore økonomiske hjælpemidler.

Vor styrke og den vestlige verdens økonomiske styrke og fortsatte trivsel og dermed vore muligheder for at hjælpe andre folk er imidlertid i høj grad afhængig af, om vi evner at indrette os på fornuftig vis her i Europa. Den nuværende deling af Vesteuropa i to økonomikredse er ikke i vor eller andre europæiske landes interesse. Den økonomiske velstandsfremgang kan næppe holde, hvis den europæiske deling bliver permanent, fordi frie afsætningsvilkår er en af betingelserne for højere levestandard, for udvikling af industri, for udvikling af ethvert produktivt erhverv. Det er derfor med beklagelse, vi må konstatere, at bestræbelserne for at nå frem til en ordening mellem de syv og de seks indtil denne stund ikke har gjort det mindste fremskridt. Ikke mindst for afsætningen af vore landbrugsprodukter bliver udsigterne ringere og ringere, desto længere den europæiske deling bevares. Den dansk-vesttyske aftale kan ikke på længere sigt danne et tilstrækkeligt grundlag for vor landbrugsproduktion i fremtiden.

Jeg tror, at der i hvert eneste europæisk land er et folkeflertal for en fælles europæisk løsning, der frigør handelen inden for Europas rammer, og jeg er aldeles overbevist om, at hvis ikke situationen udnyttedes på et tidspunkt, hvor hele det europæiske område er præget af en betydelig højkonjunktur, kan en gunstig lejlighed være forpasset. Det er almindelig bekendt, at de største hindringer for en fælles løsning, således som den højtærede udenrigsminister fremhævede det i formiddags, hidtil har været at finde i Frankrig og i Storbritannien. Det er derfor også med interesse, men tillige med en vis nervøsitet, vi har iagttaget forhandlingerne mellem disse to lande i slutningen af februar og mærket os den tale, den britiske minister for europæiske anliggender, lord Heath, holdt ved Den vesteuropæiske Unions møde i de samme dage. Man tager næppe fejl, hvis man påstår, at disse to begivenheder er

de første tegn på en ændring i den britiske indstilling. Storbritannien søger imod en ny europæisk politik; syv vil ikke på længere sigt kunne være dem nok, ligesom England må befrygte en for intim integration politisk og økonomisk inden for de seks. Et og andet tyder måske også på, at flere og flere engelske politikere ser i øjnene, at England ikke i fremtiden kan spille en afgørende politisk rolle, hvis det ikke overtager det europæiske sceptra og bliver lederen i de europæiske samlingsbestræbelser. Imperiet er en saga blott, og Commonwealth er vel i dag en faktor værd at bevare, men ikke længere politisk eller økonomisk en enhed, som Storbritannien kan basere sin fremtid på. England må derfor vende tilbage til Europa efter imperiets afslutning. Det tror jeg er en realistisk bedømmelse; men jeg tror tillige, at denne realisme endnu befinder sig på forberedelsesens og overvejelsernes stadium, og at den endnu ikke er anerkendt som engelsk politik. Man vil forsigtigt prøve sig frem, ikke endnu give afkald på den gamle imperiepræference og derfor endnu heller ikke tage de europæiske konsekvenser med en sådan klarhed, at en fælles europæisk løsning kan ligge lige foran os. Men givet er det jo, at England søger et arrangement af en eller anden art, og at den britiske regering, så vidt vi kan skønne, endnu ikke har fundet nøglen til dette arrangement. For så vidt som engelsk-fransk forståelse er selve forudsætningen for en fælles europæisk løsning, en løsning, der forener de seks og de syv, en løsning, der fjerner den diskrimination, som nu er ved at brede sig, må vi alle hilse disse forhandlinger med glæde. Skulde det herigennem lykkes at nå frem til et tilfredsstillende grundlag for en fremtidig ordening, er alt såre godt.

Men når man ikke selv har lejlighed til at sidde ved forhandlingsbordet, som Danmark ikke gør det, vil man som den udenforstående altid være nervøs for, at et tilfredsstillende mål ikke bliver resultatet, ikke bliver nået. Der er her tre risici, der falder i øjnene.

For det første: forhandlingerne ender resultatløst og måske så negativt, at nye forsøg på at genoprette fransk-britiske kontakter i markedsspørgsmål må udsættes på ubestemt tid. Dette kan ske, f. eks. hvis